

Det humanistiske fakultet

Budsjettforslag 2018

og utsikter for strategiperioden 2018-2022

Vedtatt i fakultetsstyremøte 05.09.17

Innhold

Innhold

1 Sammendrag	3
2 Budsjettforslag 2018 for grunnbevilgningen	4
2.1 Rammebudsjett inkl. rekrutteringsstillinger	4
2.1.1 Tiltak innenfor budsjettrammen	4
2.1.2 Forslag til endringer i egen ramme utover konsekvensjustering	10
2.2 Øremerket budsjett utenfor rammen	15
2.3 Budsjett for instituttinntekter	16
2.4 Budsjett for inntekter til avskrivninger	16
3 Budsjettforslag 2018 – målsetning for bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA)	17
3.1 Bidrag fra Forskningsrådet	17
3.2 Bidrag fra EU	18
3.3 Andre bidragsinntekter	18
3.4 Oppdrag	18
4 Innspill til budsjett for 2019	19
5 Langtidsbudsjett	20
5.1 Langtidsbudsjett grunnbevilgning	20
5.1.1 Scenario 1. Nedbetaling av underskudd mot 2022	21
5.1.2 Scenario 2. Årlig balanse fra 2019	22
5.2 Langtidsbudsjett bidrags- og oppdragsaktivitet	23
6 Strategiske satsingsområder	24

1 Sammendrag

Det humanistiske fakultet (HF) ved Universitetet i Bergen (UiB) har som overordnet målsetning å drive fri, langsiktig og forskerinitiert forskning basert på samfunnets aktuelle utfordringer. Vi skal tilby solid og engasjerende forskningsbasert utdanning som oppleves meningsfull for studentene og som gjør dem i stand til å tre inn i arbeidslivet og samfunnet på en konstruktiv og kritisk måte. I tråd med UiBs ambisjon om å være et klassisk breddeuniversitet vil HF opprettholde en stor vifte av disipliner innenfor så vel forskning som utdanning.

Forskningsrådets evaluering av humanistisk forskning i Norge (HUMEVAL), Stortingsmelding 25 «Humaniora i Norge» og andre styringsdokumenter fremhever at det er rike muligheter og kraftig vekst i tilgjengelige ressurser for humanistisk forskning og utdanning i Norge. Med mindre det gjøres grep som setter fakultetet i stand til å benytte seg av de mulighetene som nå byr seg for humaniora, tilsier budsjett situasjonen ved UiBHF dessverre for tiden det motsatte.

Sentrale elementer i Humaniora-meldingen er: 1) at humaniora skal integreres i andre fagområder og programmer, 2) et vern om enkelte, sentrale språkfag (særlig fransk og tysk nevnes), 3) en satsning på forholdet til skolen og lærerutdanningen. Kritiske punkt i HUMEVAL er strategisk forskningsledelse, internasjonalisering i form av publisering på høyt nivå og styrt forskningssatsning knyttet til prosjekter og oppbygging av særlig fremragende forskning.

For å kunne benytte seg av de mulighetene som åpner seg gjennom føringene i disse nasjonale og andre sentrale styringsdokumenter ber HF om betydelige overføringer utenom rammen for 2018. På den måten vil fakultetet settes bedre i stand til å realisere det faglige potensialet som allerede finnes og som vil styrke økonomien på lengre sikt.

I tillegg til at HF ber om at behovsprøvde midler i 2017 omgjøres til varig styrking av rammen, ønsker HF midler til forskningssatsning 2018-20 der man følger opp HUMEVAL, et prosjekt "Humaniora i samfunn, arbeidsliv og skole" med utgangspunkt i Humaniorameldingen, nye rekrutteringsstillinger, nye studieplasser til lektorutdanningen, drift av digital infrastruktur og en stilling knyttet til EVU-satsning i norsk som andrespråk.

Mens HF gikk ut av 2013 med et betydelig overskudd, som hadde bakgrunn i forsinkelser knyttet til bruk av øremerkede midler, har en kombinasjon av effektiviseringskutt, strategikutt og synkende resultatbaserte inntekter ført til at fakultet, trass i og drastisk reduksjon i driftsbudsjettet og nedbemanning de siste tre årene (se tabell 4), går ut av 2017 med et akkumulert underskudd på ca. 14 millioner. Våre prognoser viser at først fra 2019 vil fakultetets budsjett ha en realistisk mulighet til å komme i balanse, og da under forutsetning av at behovsprøvd overføring utenfor rammen går inn i basis, nedbetaling av underskudd utsettes og ytterligere nedbemanning på netto ca. 13 stillinger gjennomføres i perioden frem til 2022

HF er opptatt av, og bidrar i betydelig grad inn mot, gjennomføringen av UiBs gjeldende strategi HavLivSamfunn og de strategiske satsingsområdene marin, klima og globale samfunnsutfordringer. Tall som viser årsverk knyttet opp mot disse, er vist i kapittel 6.

2 Budsjettforslag 2018 for grunnbevilgningen

Fakultetet gikk inn i 2017 med et akkumulert underskudd på 16 millioner fra tidligere år. For å håndtere underskuddet er det de siste to årene kuttet i fast vitenskapelig stab og administrasjon. Bruk av midlertidige ansettelser er redusert, og det er gjennomført tiltak for å redusere arealkostnader. Fakultetets og instituttene driftsmidler er redusert til et absolutt minimumsnivå, og handlingsrommet er derfor svært lite. Selv om 2017 ser ut til å gå i tilnærmet balanse isolert sett, ligger det an til ytterligere underskudd i 2018, blant annet på grunn av svakere forskningsresultater i 2016 enn tidligere forutsatt. Etter 2018 viser våre langtidsprognoser at vi kan klare å gå i balanse.

2.1 Rammebudsjett inkl. rekrutteringsstillinger

2.1.1 Tiltak innenfor budsjettrammen

Økonomisk status

Arbeidet med å redusere kostnader og øke inntektsnivået (se nedenfor) har begynt å gi effekt, men det er fortsatt et stykke igjen før fakultetet er i balanse. Vi forventer at fakultetet vil gå inn i 2018 med en negativ overføring på 14,2 millioner, at underskuddet i 2018 vil være på ca. 5,6 millioner, og at det akkumulerte underskuddet ved utgangen av 2018 dermed vil være på ca. 19,8 millioner. Fra 2019 regner vi imidlertid med at budsjettet vil gå i balanse, med de forutsetninger som er beskrevet i budsjettforslaget.

Tabellene under blir nærmere forklart i avsnittene under (2.1.2 – 2.5).

Tabell 1: Fakultetets budsjett for 2017 og konsekvensjustert budsjett for 2018

Budsjettforslag GB for inntekter ved Det humanistiske fakultet (tusen kr)	Budsjett 2017	Budsjett 2018 konsekvensjustert	Endring
1.1 Basis	145 610	145 067	-543
1.2 Resultatmidler utdanning/åpen ramme	69 627	72 935	3 309
1.3 Resultatmidler forskning/lukket ramme	17 464	10 856	-6 608
1.4 Øremerkede midler rekrutteringsstillinger	67 453	68 803	1 350
2 Øremerkede midler annet	16 936	17 218	283
3 Insittutinntekter	5 000	5 000	-
4 Avskrivningsinntekter	1 120	1 120	-
Sum grunnbevilgning	323 210	320 999	-2 211
1.1 Foreslått endring basis (spesifiseres)		7 825	7 825
1.4 Foreslått endring rekrutteringsstillinger (spesifiseres)		2 991	2 991
2 Foreslått endring i øremerkede midler annet (spesifiseres)		1 200	1 200
3 Foreslått endring i insittutinntekter		1 000	1 000
4 Foreslått endring i avskrivningsinntekter		-770	-770
Sum budsjett inkl. foreslått endring	323 210	333 245	10 035
1-4 herav disponert til investeringer inkl. øremerket	1 176	1 500	324
1-4 herav foreslått endring i disponert til investeringer inkl. øremerket		0	-

Tabell 1 viser inntektene til fakultetet i 2018 fordelt på forventede KD-inntekter (basis, resultatmidler og øremerkede midler) og fakultetets forslag til endring. Instituttinntekter er anslag for andre inntekter på grunnbevilgningen enn dem fra KD. For å etablere det konsekvensjusterte budsjettet for neste budsjettår er det tatt utgangspunkt i budsjettet for inneværende år. Inntekstpostene er overført til neste år, som regel med tillegg av lønns- og priskompensasjon. Tidsbegrensede aktiviteter eller engangsinvesteringer kan medføre reduksjoner i neste års budsjett, mens bindinger, vedtatte reformer eller tiltak kan medføre økninger, som for eksempel nye studieplasser der finansieringen kommer over flere år.

Tabell 2: Forklaringer til endring i forventet budsjettamme fra 2017 til 2018

	Forklaring på endring i budsjettamme fra 2017 til 2018	Lønns- og priskompensasjon	Endring aktivitet	Annen endring	Endring fra 2017 til 2018	Forklaring endring aktivitet	Forklaring annen endring
1.1	Basis	3 640	920	-5 103	-543	15 nye studieplasser 2016 integrert lektorutdanning: 2 kat. D 2-årig, 3 kat. D 3-årig, 10 kat. D 4-årig	Strategikutt 1,2 % (3,6 mill. kr) Effektiviseringskutt 0,5 % (1,5 mill. kr)
1.2	Resultatmidler åpen ramme (utdanning)	1 741	1 568		3 309	Endring fra 2015 til 2016	
1.3	Resultatmidler lukket ramme (forskning)	437	-7 045		-6 608	Endring fra 2015 til 2016	
1.4	Øremerkede midler rekrutteringsstillinger	1 686	-337		1 349	0,7 reduksjon i årsverk	
	Delsum rammebudsjett	7 504	-4 894	-5 103	-2 493		

De 15 nye studieplassene i tabellen over er av ulik lengde og i ulike kategorier og tilsvarer finansiering av 11 femårige integrerte lektorplasser.

Utgangspunktet for budsjettammen for 2018 er bevilgningen fra 2017 på 145,6 millioner kroner. Lønns- og priskompensasjon på 2,5 % legges på alle budsjettelementer, totalt 7,5 millioner. Midler for allerede tildelte studieplasser innenfor integrert lektorutdanning legges til med 920 000 kr. Strategikuttet på 1,2 % og effektiviseringskuttet på 0,5 % fører til en svekkelse av budsjettammen på 5,1 millioner. Resultatmidler fra åpen ramme bidrar positivt med 3,3 millioner, men lukket ramme reduserer inntektene med 6,6 millioner. Totalt sett svekkes fakultetets frie inntekter (annuum) med 3,8 mill. kr i 2018. Konsekvensjustert ramme for hele grunnbevilgningen neste år er 321 millioner før foreslåtte endringer, en reduksjon på 2,2 millioner fra året før.

Tabell 3: Inntekter og kostnader

	Budsjett 2017	Prognose 2017	Budsjett 2018
KD-inntekter	323 840 100	321 031 792	320 721 815
Ins tituttinntekter	5 000 000	5 000 000	5 000 000
Investeringer	1 176 000	1 071 300	1 500 000
Lønnskostnader	278 367 100	282 893 635	289 197 872
Andre driftskostnader	38 126 600	30 497 923	31 290 061
Interne transaksjoner	9 260 400	9 758 874	9 293 171
Sum	1 910 000	1 810 059	-5 559 289

Lønnskostnader

Det er lønn som utgjør storparten av fakultetets budsjett, og det er først og fremst der vi videre kan redusere kostnader.

Tabell 4: Gjennomsnitt antall årsverk

	Grunnbevilgning					BOA	Totalt
	Vitenskapelige		Administrative		Rekruttering		
	Faste	Midlertidige	Faste	Midlertidige			
2015	190	32	85	10	88	33	439
2016	186	26	83	8	82	24	408
2017	182	23	82	7	72	24	389
<i>Endring</i>	-8	-9	-3	-3	-17	-10	-50

Tabellen viser årsgjennomsnitt antall årsverk. For 2017 pr. august. HF's aktivitet har gått betydelig ned de siste årene og det har vært en samlet nedgang tilsvarende 50 årsverk. Griegakademiet er ikke med i tabellen.

Fakultetet har de siste to årene trukket inn en rekke vitenskapelige og administrative stillinger ved avgang, og kun ansatt der det har vært helt nødvendig for å ivareta langsiktige forpliktelser. Nedgangen i BOA fra 2016 må ses i lys av denne nedskaleringen. I budsjettforslaget legger vi til grunn at staben reduseres med ytterligere netto ca. 13 årsverk samlet sett både i vitenskapelige og administrative stillinger. For at ikke dette skal gi utslag i ytterligere svekket BOA, er det nødvendig at HF tilføres midler utenfor fast ramme. Reduksjon i faste stillinger skjer i forbindelse med naturlig avgang og turnover. Det vil også bli foretatt en ny kritisk gjennomgang av midlertidige stillinger.

Fakultetet hadde forut for 2015 i noen år flere tilsatte i rekrutteringsstillinger enn måltallet tilsa. Hovedårsaken til dette var at vi i 2013 tilsatte i 8 midlertidige postdoktorstillinger over eget grunnbudsjett for å bygge ned et overskudd og fordi det har vært forlengelser i stipendiatstillinger. I 2017 vil vi på grunn av generell forsiktighet, forsinkelser og uforutsette avganger komme ca. 10% under måltallet for rekrutteringsstillinger. I 2018 skal vi være tilbake med god balanse i forhold til måltallet på 80,3 rekrutteringsstillinger og har behov for flere.

Driftskostnader

I 2018 vil vi så langt som mulig opprettholde driftsbudsjettene til grunnenhetene på samme (minimale) nivå som i 2017. Tildelingen til små driftsmidler opprettholdes på 1,5 millioner kroner.

Arealkostnader

Arealkostnadene har de siste årene økt betydelig mer enn alminnelig lønns- og prisjustering uten at fakultetet har fått nye arealer. I 2016 og 2017 har vi arbeidet med fortetting og reduksjon av arealer for å kompensere for økte kostnader. Vi har frigjort Villaveien 1, og emeriti og prosjektansatte har flyttet til eksisterende lokaler på Sydneshaugen skole og HF-bygget. Vi har også frigjort Fastings Minde og flyttet ansatte til lokaler på Sydnesplassen 12-13. Sydnesplassen 12-13 vil fortettes ytterligere ved at vår SFF får plass i eksisterende lokaler fra 1.10.2017.

UiB planlegger salg av Ida Bloms Hus og SKOK/SVT må derfor flytte. Signalene fra EIA har vært skiftende om tidspunkt for flytting, men det forventes at dette vil landes i 2018. En forutsetning er at arealkostnadene ikke skal øke på grunn av flyttingen.

HF ønsker å satse på lektorutdanningen og ønsker å etablere en *lektorlab* i 4. etasje i eksisterende studentlokaler i Sydneshaugen skole. Dette har vi spilt inn til EIA sitt budsjett.

Bygg- og bygningsinvesteringer

Det er ikke rom for nye investeringer og tiltak innenfor fakultetets egen ramme. Behov som er meldt inn fra grunnenhetene vil bli spillt inn til EIA som tiltak utenfor egen budsjetttramme.

Andre investeringer og vitenskapelig utstyr

Det er jevnlig behov for generell utskifting av datautstyr ved hele fakultetet, som for tidligere år. Det vil bli satt av 0,5 millioner kroner til dette. Bortsett fra helt nødvendig utskifting av datautstyr, er det ikke rom for å sette av midler på fakultetets budsjett til denne type investeringer.

Innsparing (og effektivisering)

I 2018 vil fakultetet videreføre innsparinger og iverksette nye tiltak for å bedre budsjettsituasjonen og styrke det økonomiske handlingsrommet:

- I forbindelse med prosjektet HF2018 er studietilbudet gjennomgått i detalj helt ned på emnenivå. Arbeidet med implementeringen av nye studieprogrammer med innføring av fellesemner til erstatning for disiplinspesifikke emner fortsetter og forventes på sikt å redusere vikar- og lønnsutgifter.
- Nedbemanning i vitenskapelige stillinger. Fakultetet legger i løpet av høsten fram en bemanningsplan for fakultetsstyret med konkrete forslag til ytterligere reduksjon i bemanningen ved naturlig avgang.
- Nedbemanning i administrative stillinger. HF vil arbeide videre med administrativ nedbemanning, blant annet knyttet til forenkling og gevinstrealisering ved innføring av digitale løsninger og mulige organisatoriske endringer.
- Ressursstyring. Fakultetet vil utarbeide bedre oversikter over forholdet mellom undervisningsressurser og studietilbud ved fag og institutter, og gjennomgå rutineene for timeregnskap for bedre utnyttelse av tilgjengelige undervisningsressurser.
- Allokering av undervisningsressurser. Fakultetet vil arbeide for å omdisponere undervisningsressurser fra fagområder med god bemanning til fag som er presset. Dette vil kunne avhjelpe vikarbehovet og dempe virkningene av nedbemanningen.
- Eksamenskostnader. Fakultetsledelsen vil vurdere tiltak for besparelser i eksamensavviklingen, først og fremst ved utvidet bruk av enmannskommisjoner, men også økt bruk av digitale løsninger, for eksempel Skype.
- Utsette tilsetninger. Stillinger under utlysning med planlagt oppstart 01.01.18 vil gjennomgå med mål om utsatt oppstart til tidligst 01.08.18.
- Utrede behovsprøving av forskningsterminer.

Økt inntjening

Fakultetet forventer, utfra langtidsprognose, at den økonomiske situasjonen vil kunne ta seg opp i årene etter 2018. Opptakstallene for de siste årene viser en gledelig økning som vil gi utslag i resultatinntekter fra utdanningsviden på sikt. På forskningssiden er det forventninger om at den nyetablerte SFF'en ved AHKR vil bidra til økte resultatinntekter og økt eksterntfinansiert prosjektportefølje. Fakultetet vil også søke å forbedre sine resultatinntekter gjennom målrettet prosjektstøtte og tett oppfølging av publisering.

Flere forventede forskningspolitiske tiltak legger til rette for at humaniora i årene framover kan forvente bedre prosjekttillag, som for eksempel NFRs inkorporering av humaniora perspektiver i flere programutlysninger, mulighetene for å få punktet «kulturelle endringsprosesser» inn i regjeringens reviderte langtidsplan for forskning og utdanning, og tydeligere åpning for humaniora i EUs kommende rammeplan etter H2020. Samlet sett gir dette grunn til optimisme på sikt.

Utdanning

HF2018. Et langsiktig tiltak for å styrke kvaliteten og opprettholde den faglige bredden, har vært en revisjon av fakultetets studieprogramportefølje (HF2018). Ny studieprogramportefølje vil bli iverksatt i to omganger, med opptak høsten 2018 og høsten 2019. Fakultetets arbeid med revisjon av studieprogramporteføljen i prosjektet HF2018 går høsten 2017 inn i en fase der studieplaner og emnebeskrivelser ferdigstilles og rekrutteringsmaterieell skal utarbeides for de nye programmene. En del program slås sammen, studieretninger og -program får fellesemner og studieprogrammene vil bygge på bredere, mer fleksible og mer tverrfaglige fagmiljøer. Målet er også at den nye porteføljen skal gi en bedre balanse mellom undervisningstilbud og undervisningsressurser ved fakultetet. Parallelt med HF2018 vil vi også arbeide for å øke innslagene av praksis i utdanningsløpene, og med videreutvikling av differensierte lærings- og vurderingsformer.

Omprioritere studieplasser. HF vil høsten 2017 se på muligheten til å gjøre interne omprioriteringer av studieplasser mellom sine studieprogrammer for best mulig utnyttelse av søker tallene, faglige prioriteringer og kapasitet. Vi vil særlig vurdere dimensjoneringen av masternivå og lektorutdanning/lærerutdanning.

PPU. Fakultetet vil gjennomgå opptakskrav til PPU for å vurdere om det er muligheter for å øke rekrutteringsgrunnlaget ved å gjøre justeringer i vurderingen av opptaksgrunnlaget, for eksempel ved å gå inn for opptak på bakgrunn av ett undervisningsfag.

Studentrekruttering Fakultetet vil fortsette sitt arbeid med profilerings- og rekrutteringstiltak, blant annet gjennom det nye Rekrutteringsforumet ved HF, skolekontakt, "Ka vil du bli", Åpen dag, deltakelse i Forskningsdagene, samarbeid med praksisskoler og universitetsskoler og utvidelse av UNG student, der elever fra videregående skole tar emner ved UiB. Iverksetting av handlingsplan for internasjonalisering ved UiB vil også få prioritet og skal bidra til å øke studentmobiliteten for å nå UiBs måltall.

Studiekvalitet og gjennomføring Fakultetet vil ha et sterkt fokus på å skape gode læringsmiljø for studentene for å hindre frafall og øke gjennomføringen. HF har i studiebarometeret god uttelling på «undervisning og veiledning» og «medvirkning» og vi vil bygge videre på dette. HF har de senere årene hatt fokus på en mottaksuke med studiestartgrupper, som tidlig skaper tilhørighet faglig og sosialt for nye studenter, og ser på dette som et viktig virkemiddel for å øke trivsel og tilhørighet, og for å motvirke frafall fra studiene. HF har fra våren 2017 innført gradsseremoni også for masterkandidater, slik at både bachelorkandidater og masterkandidater nå markeres ved avsluttet grad i universitetets aula.

Meritteringsordninger. I løpet av 2018 vil HF følge opp meldingen "Kultur for kvalitet" ved å videreutvikle meritterings- og incentivordninger for økt undervisningskvalitet.

Etter- og videreutdanning og digitale undervisningsressurser HFs fagportefølje er svært relevant for etter- og videreutdanningstilbud, ikke minst for skole- og kultursektoren. Vi vil legge til rette for utvikling av flere tilbud innen utdanningsdirektoratets Kompetanse for kvalitet, men også andre kurs på oppdrag. Flere av fagmiljøene ved HF arbeider med utvikling av nyskapende undervisningsmetoder og digitale læremidler. Særlig ved fremmedspråkene arbeides det for å kunne posisjonere seg mot kommende SFU-utlysning. HF har i 2017 prioritert ekstra administrative EVU ressurser for å videreutvikle rutiner og styrke søknadsarbeidet mot EVU-utlysninger. Dette forventer vi vil bidra til en økt EVU portefølje på sikt.

Forskning og forskningsadministrasjon

HF sitter i styringsgruppene for UiBs satsningsområder HavLivSamfunn og ønsker å bidra sterkere inn i disse.

Innenfor UiBs marine satsning for eksempel vil HF se på mulighetene til å følge opp punktet "Havets historier". Dette vil passe inn i de eksisterende planene om å skrive UiBs vitenskapshistorie. En slik satsning inn mot de strategiske områdene må ses i sammenheng med den generelle forskningssatsningen som er beskrevet nedenfor (2.1.2, Pri 2a). I en slik forskningsstrategisk sammenheng vil man også etter evne følge opp initiativ fra områdene "Klima og energiomstilling" og "Globale samfunnsutfordringer", og se dette i sammenheng med fakultetets pågående aktivitet på områdene (jf. kap. 6).

HF fikk i 2017 to av UiBs fire SFF-søknader videre til andre søknadsrunde, og fakultetets søknad var den eneste ved UiB som fikk tilslag. SFF-prosjektet «Centre for Early Sapiens Behaviour», SapienCE, er et tverrfaglig, tverrfakultært og internasjonalt prosjekt ledet av professor i arkeologi Chris Henshilwood.

Fakultetet har en sentral rolle i UiB sin klynge for middelalderforskning og har prioritert fire stipendiater til dette feltet, samt fått på plass faglig koordinator og lyst ut en toårig prosjektstilling knyttet til oppstart av klyngesatsingen.

Av H2020-søknader har HF i 2017 fått tilslag på tre Marie Skłodowska-Curie søknader (samt en i 2016) og har med en kandidat videre til andre runde på ERC Consolidator Grant. Flere ERC kandidater er godt i gang med å utforme søknader.

Fakultetet har fokus på forskningsrådgivning og administrativ forskningsstøtte gjennom fakultetets BOA-gruppe og et eget forskningsadministrativt nettverk bestående av forskningsrådgivere, prosjektøkonomer, HR-rådgivere og kommunikasjonsrådgivere. Det systematiske forskningsadministrative arbeidet synes å fungere bra og å gi resultater. Kompetanseheving, videreutvikling av rutiner og god kommunikasjon og samhandling, faglig og administrativt, på tvers i organisasjonen vil fortsatt bli prioritert.

Rekrutteringsstillinger og forskerutdanning

Forskerutdanning er en av fakultetets kjernevirksomheter i skjæringsfeltet mellom utdanning og forskning. I årene som kommer vil forskerutdanningen bli en viktig del av forskningsstrategien ved fakultetet.

Fokus på forskerrekrutter og yngre forskertalenter vil være helt sentralt som et ledd i oppfølgingen av HUMEVAL og Humaniorameldingen. Fakultetet følger opp UiBs handlingsplan for forskerutdanning og vil ha fokus på akademisk utvikling, karriereutvikling, veilederopplæring, internasjonalisering og innovasjon.

Hoveddelen av det faglige innholdet i forskerutdanningen er delegert til de enkelte instituttene. Fakultetsnivået har i dag ansvar for emner i overførbare ferdigheter som en del av opplæringsdelen og har etablert tre emner som har vært tilbudt med godt resultat i 2015 og 2016. I 2017 vil fakultet tilby to emner: *Basiskompetanse i universitetspedagogikk* og *Literature review and publishing for PhD candidates*, det siste i samarbeid med UB.

Fakultetet inviterer dessuten nye stipendiater til startseminar hvert år. To av instituttene (LLE og IF) har utarbeidet modeller for lokale forskerskoler. I tillegg deltar UiBHF gjennom instituttene og sentrene i flere nasjonale forskerskoler; LingPhil – Den nasjonale forskerskolen i lingvistikk og filologi, ATTR - Nasjonal forskerskole for tekstfortolkning, TBLR – Den nasjonale forskerskolen Tekst, bilde, lyd, rom, Den nasjonale forskerskolen i kjønnsforskning

I den kommende perioden vil dekanatet ha ytterligere fokus på internasjonalisering, og ønsker å tilrettelegge for at flere av våre kandidater kan realisere lengre utenlandsopphold. Vi ønsker å styrke våre forskerrekrutters (Ph.d. og post.doc.) karrieremuligheter, blant annet ved å utarbeide et kurs i forskningsledelse. Fakultetet er også involvert i et prosjekt med BTO som kan styrke våre kandidaters evne til å tenke innovativt og bidra til innovasjon, noe som vil være særlig aktuelt for stipendiater knyttet til Middelalderklyngen. I tillegg har vi flere offentlige ph.d.-prosjekter finansiert av

Forskningsrådet. Angående veilederopplæring, vil fakultetet, i tillegg til instituttens lokale opplegg, implementere og tilpasse det sentralt utviklede elektroniske kurset i veilederopplæring og vurdere om dette skal gjøres obligatorisk for nyansatte.

2.1.2 Forslag til endringer i egen ramme utover konsekvensjustering

Ved omdisponering av midler innenfor egen ramme kan fakultetet i 2018 og de nærmeste årene fremover bare i begrenset grad følge opp strategiske satsninger. Tiltakene det søkes om utenfor egen ramme, er dels forankret i fakultetets og universitetets strategi, dels en oppfølging av HUMEVAL og Humaniorameldingen. Tiltakene er basert på budsjettinnspill fra grunnenhetene og dialog med universitetsbiblioteket.

Foreslåtte endringer i budsjettammen for 2018 er på 12 millioner. I tillegg er det forslag til endringer i budsjettammen for instituttinntekter og avskrivninger på 0,2 millioner. Forslagene blir presentert i prioritert rekkefølge.

Tabell 5: Foreslåtte endringer i budsjettamme 2018 – prioritert rekkefølge

Prioritet	Foreslått endring i budsjettammen - prioritert rekkefølge	Post	Budsjett 2018
1	Varig styrking av fakultetet - behovsprøvde midler overføres til basis	1.1	4 100
2	a Forsknings satsing innen humaniora 2018-2020 knyttet til HUMEVAL og Humaniorameldingen	1.1	2 000
	b Forsknings satsing - 4 rekrutterings stillinger med halvtårs effekt	1.4	1 709
3	a Humaniora i samfunn, arbeidsliv og skole (2018 - 2022) Prosjektleder fra 1.8.2018	2	300
	b 3 rekrutterings stillinger med halvtårs effekt	1.4	1 282
	c Årlig drift av forskerskolen	2	400
4	10 nye studieplasser lektorprogram i religionsvitenskap og historie kat. D fra høsten 2018	1.1	413
5	10 nye studieplasser lektorprogram i spansk som fag I kat. D fra høsten 2018	1.1	413
6	Øremerkede midler annet - drift og vedlikehold av digitale infrastrukturer (samarbeid med UB)	2	500
7	1 stilling knyttet til EVU-satsing i norsk som andrespråk (LLE)	1.1	900
	Foreslått endring i budsjettammen uten UiB bevilgning		
	Insittutinntekter - prosjekt 000000	3	-4 000
	Insittutinntekter - EVU prosjekt 700117 (norsk som andrespråk, m. fl.)	3	5 000
	Avskrivningsinntekter	4	-770
	Sum foreslått endring		12 246

Pri. 1 Varig styrking av fakultetet

I budsjett for 2017 ble HF tilgodesett med to pluss fire millioner i basis, der fire millioner ble knyttet til prosjektet HF2018 og utløses ved behov. Denne økonomiske styrkingen muliggjorde ansettelse i 9 av de 17 faste vitenskapelige stillinger som ble vakante i 2016-17, og er helt avgjørende for at HF2018 kan gjennomføres. Første opptak til revidert studieportefølje ved HF er høsten 2018 og høsten 2019.

HF2018 er nå en varig omstrukturering av studieporteføljen ved HF, og behovet er permanent. Behovet er redegjort for i dialog med økonomiavdelingen (ePhortesak [2016/5203-108](#)).

Fakultetet kan ikke sterkt nok understreke at et bortfall av dette tilskuddet vil kunne gjøre uopprettelig skade på så vel fagbredden ved fakultetet som på den nødvendige bemanningen i sentrale disiplin fag ved lektorutdanningen, miljøer som til dels står foran generasjonsskifter. En eventuell stillingsstopp ved HF de neste par år vil for eksempel bety en rasering av miljøet i nordisk språk ved UiB og svekke den framtidige humaniorasatsingen ved fakultetet.

Vi legger til grunn at de fire millionene som ble tildelt i 2017 gjøres til en del av den faste rammen, som en varig styrking av fakultetet.

Pri.2a Forskningsatsing innen humaniora (2018-2020)

Stortingsmeldingen om humaniora (HM) og HUMEVAL, som begge kom i 2017, vitner om stor interesse for de humanistiske fagene. Fakultetet betrakter denne oppmerksomheten som en unik mulighet til å løfte de humanistiske perspektivene og styrke deres betydning. Samtidig vil nedbemanning innebære svekket BOA-innsats. Dekanaten ønsker strategisk å styrke forskningen i de humanistiske fagene for å bekrefte at humaniora ved UiB er sterkt, viktig og avgjørende i internasjonal, nasjonal og lokal sammenheng.

Sentrale elementer i Humaniora-meldingen er knyttet til relevans: i forhold til humanioras egenart, samfunnet, arbeidslivet og skolen. Anbefalingene tilsier at 1) at humaniora skal integreres i andre fagområder og programmer, 2) enkelte, sentrale språkfag (særlig fransk og tysk nevnes) skal vernes, 3) å satse på forholdet til skolen og lærerutdanningen. HUMEVAL peker på fire områder hvor HF ved UiB har et forbedringspotensial: strategisk forskningsledelse, ekstern finansiering (herunder talentutvikling av forskerrekutter og yngre forskere), internasjonalisering og publisering.

Fakultetet har i perioden 2018-2022 som ambisjon systematisk å styrke fakultetet på disse områdene og ser på dem som integrerte utfordringer. Fakultetet ønsker å identifisere og aktivt støtte de forskerne som har forutsetningene og motivasjon for å søke store eksterne prosjekter, slik som ERC, toppforsk, SFF, BFS, men også å yte mer målrettet støtte til de som ønsker å søke finansiering gjennom programmene til Forskningsrådet. Dette gjelder de tradisjonelle programmene hvor HF-forskere har søkt tidligere, som SAMKUL og FRIHUM, men også andre programmer hvor humanistiske perspektiver er etterlyst, eks. VAM.

Som et ledd i dette vil fakultetet gjøre det mulig for slike miljøer å knytte til seg internasjonal ekspertise for å sikre nettverksoppbygging, men også som aktive partnere i arbeidet med søknader. Vi ønsker derfor å knytte til oss professor 2ere til enkelte særlige sterke fagmiljø. Fordi det er påvist nær sammenheng mellom lengre utenlandsopphold og økt kvalitet i forskningen, vil økt internasjonal mobilitet blant våre forskere og forskerrekutter være en viktig målsetting for fakultetet. Vi vil derfor be om midler utenfor rammen for å kunne sette av finansiering til de som ønsker å ha lengre utenlandsopphold, primært for våre ph.d.-kandidater og postdoktorer. Lav forskningsrådfinansiert prosjektportefølje gir utslag i redusert mulighet for våre stipendiater og post doc'er til å søke mobilitetsmidler fra NFR. Vi vil også styrke søknads og prosjektkompetansen hos våre forskerrekutter ved å utarbeide et kurs i forskningsledelse.

Fakultetet ligger også i laveste finansieringskategori for rekrutteringsstillingene ved UiB. Rekrutteringsstillinger i for eksempel arkeologi med forventning om feltarbeid er kostnadskrevende og må kompenseres av fakultetets ramme.

Fakultetet ønsker også å rette fokus på publisering, og vil systematisk arbeide for å øke andelen av forskere som publiserer internasjonalt på nivå 2, og ønsker å sette av midler til å kunne hente inn faglig feedback til manuskripter som skal vurderes. I tillegg vil fakultetet, i tråd med de nye parameterne for publikasjonsuttelling, stimulere til at flere av våre forskere sampubliserer med forskere fra andre institusjoner i Norge og internasjonalt.

Som denne budsjettsaken viser, så har HF selv ikke økonomisk handlingsrom til å følge opp disse satsingene uten særlig støtte til dette.

For å gjennomføre en strategisk forskningssatsing knyttet til HUMEVAL og som bidrag til å bedre de forskningsbaserte resultatindikatorene ved HF, ber vi om to millioner i 2018 og at dette økes til tre millioner i 2019 og 2020.

Pri. 2b Forskningssatsning innen humaniora – rekrutteringsstillinger

Det vil også innebære en styrking av fakultetets forskningssatsning å kunne øremerke nye rekrutteringsstillinger til særlig sterke fagmiljøer som tenker å søke om eksternfinansiering. Rekrutteringsstillinger, særlig på postdokornivå, er en svært viktig ressurs, ikke minst strategisk i forhold til å styrke fagmiljøer som lykkes med å få tilslag på søknader om eksternfinansiering.

Vi ber om fire nye rekrutteringsstillinger som skal knyttes til fagmiljøer som har potensiale til og ønsker å søke om ekstern finansiering.

Pri. 3 Humaniora i samfunn, arbeidsliv og skole

HF vil foreslå en satsning med tittelen «Humaniora i samfunn og skole» tett knyttet til de føringer som ligger i Humaniorameldingen. Satsningen skal ha fokus på humanioras forhold til aktuelle samfunnsutfordringer, blant annet ved å knytte samfunnsfokuset til didaktikk- og skolefeltet, slik dette skisseres i HM kap 9. Samarbeid med forskere og doktorander fra institusjoner som HVL, UiO og Volda vil være sentralt.

HM legger stor vekt på humanioras aktualitet, og stortingsmeldingens grundige og kritiske behandling av universitetsmiljøenes forhold til samfunnet, skolen og arbeidslivet må ses i lys av dette aktualitetskravet og de tilhørende tematiske feltene. Særlig relevante for dette skjæringspunktet er de tre områdene 1) integrasjonsproblematikk, 2) teknologi/samfunnsendring og 3) medier (jf. henholdsvis HM 7.2.3 og 7.3.1 og 7.3.4). Her ligger det blant annet godt til rette for å styrke den integreringen av disiplin-faglige og didaktiske perspektiver som ikke bare allerede kjennetegner UiBs skolesatsning, men som HM i høy grad etterspør. I tillegg til å dominere i HM, svarer disse tematiske områdene til UiBs sentrale satsningsområde «Globale samfunnsutfordringer», og kan videre knyttes til NFRs tematiske programmer, som VAM, Klimaforsk og Samkul.

En slik satsning ved HF UiB må styres av en prosjektleder, tilsatt for fem år (1/8 2018-30/7-2023), og forankres i fagmiljøene. Alle instituttene har relevant kompetanse, og nærmere forankring må avtales med institutter og prosjektleder.

Til satsningen må det knyttes et solid antall rekrutteringsstillinger (5 stip/postdoc (de første (3) fra 1/8.2018 og ny tilsetningsrunde (2) i 2019)) i tillegg til prosjektlederen. Stipendiatene vil også tilføre instituttene en undervisningsressurs innenfor sentrale fagområder. Satsningen må ses i sammenheng med fakultetets foreslåtte forskningssatsning og til sammen vil man da nå et aktivitetsnivå som gjør det realistisk å nå den forventede økningen i resultatmidler og BOA i 2021/22, tross den stipulerte nedgangen i faste stillinger ved fakultetet.

En satsning på "Humaniora i samfunnet" vil besvare relevante styringsdokumenter slik:

- Humaniorameldingens ønske om humanistiske fags samfunnsrelevans og adressering av aktuelle problemer (HM pkt 7.2)
- Humaniorameldingens insistering på å utvikle forholdet universitet-skole (HM kap 9)
- Humaniorameldingens tematisering av arbeidslivsrelevans
- Etatsstyringsdialogens fokus på å følge opp Humaniorameldingen
- Etatsstyringsdialogens ønske om UIB-fokus på lektorutdanningen
- etatsstyringsdialogens oppfordring til samarbeid mellom UiB, HVL og Volda (også Humaniorameldingen uttrykker et generelt ønske om samarbeid høyskole-universitet (HM 9.2)).
- Intensjonsavtalen om forsknings- og utdanningssamarbeid med UiO

I tillegg til rekrutteringsstillingene, vil dette innebære ressurser til å drive nettverket med konferanser/nettverksmidler (400 000,- i 2018 og for hvert år fremover) og lønn, ev. frikjøp av leder.

Pri. 4 10 nye studieplasser til lektorprogram i historie eller religionsvitenskap

Lektorutdanningen ved UiB må styrkes, blant annet gjennom prioritering av studieplasser – både internt på fakultetet, mellom fakultetene og i forhold til departementets tildelinger.

Ved AHKR er et nytt lektorprogram i historie eller religionsvitenskap satt i gang høsten 2017. Det var stor søknad til programmet (til sammen 116 første prioritetsøkere til 11 plasser) og det vil være strategisk viktig for fakultetet å øke antallet studieplasser. For 2017 har vi sagt oss villig til å ta opp 40 studenter uten å få tilført nye studieplasser. Skal et slikt opptakstall videreføres, eller økes, må det tilføres studieplasser. Det har over lengre tid vært ledige plasser på våre toårige masterprogram, og vi vil derfor be om å få omdisponere disse til lektorutdanningene. Dette vil likevel ikke være nok til å videreføre et tall på 40 plasser på lektorprogrammet i historie eller religionsvitenskap.

Vi ber derfor om 10 nye 5-årige studieplasser til lektorprogrammet i historie eller religionsvitenskap,

Pri. 5 10 nye studieplasser til lektorprogram i fremmedspråk, spansk som fag 1

Vi er i ferd med å ansette en fagdidaktiker i spansk, og vil derfor for første gang ha mulighet til å tilby spansk som fag 1 i lektorutdanningen i fremmedspråk. Spansk er det største fremmedspråket i norsk skole, og lektorutdanningen ved HF har ikke inkludert spansk som fag I, kun som fag II.

Vi ber om ytterligere 10 nye 5-årige studieplasser til lektorprogrammet i fremmedspråk, spansk som fag 1.

Pri. 6 Drift og vedlikehold av digitale infrastrukturer (Samarbeid med UB)

Arkivene og samlingene ved fakultetet bør være digitaliserte, lett tilgjengelige og skal være viktige ressurser for forskning, undervisning og formidling

Fakultetet har opprettet et arkiv- og samlingsutvalg for å sikre og utvikle fakultetets digitale og fysiske samlingsmateriale i samarbeid med UB. Flere av disse samlingene mangler driftspersonale som følge av pensjonsavgang, Flere digitale ressurser har UiB et driftsansvar for i fem år etter prosjektslutt. For alle samlingene er UB en sentral samarbeidspartner og HF vil koordinere sin innsats med UB (jf. UBs budsjettinnspill). UB har per i dag utstyr og digital infrastruktur som kan fungere for mye av HFs digitaliseringsbehov (enkelte samarbeidsaktiviteter for digitalisering pågår allerede). Det man mangler er personell for å gjennomføre mer omfattende digitaliseringsprosesser (klargjøre

materialet, digitalisere, lage metadata, tilgjengeliggjøre, arkivere materialet). For å sikre drift, bruk og effektiv samordning med UBs samlinger trenger fakultetet 0,5 millioner kroner på budsjettet for 2018.

Vi kan i fellesskap starte digitaliseringsaktiviteter i 2018 om vi har personell. Digitalisering betyr også økte kostnader for lagring (drift) som må planlegges. I utvalget for HFs arkiver og samlinger ble det laget en rapport av UB som gir en oversikt og tilstand for HFs ulike samlinger. Den kan utgjøre et grunnlagsdokument for beslutninger om prioritering av digitalisering.

Ett konkret eksempel kan trekkes fram: Gjennom et mangeårig, NFR-finansiert samarbeidsprosjekt med en rekke institusjoner i inn- og utland (CLARINO) som nylig er avsluttet, har UiB påtatt seg en forpliktelse til vedlikehold og tilgjengeliggjøring av et større datalingvistisk materiale som inngår i en europeisk infrastruktur for språkteknologi.

Vi ber om fem hundre tusen til klargjøring, digitalisering og tilgjengeliggjøring av digitale infrastrukturer i samarbeid med UB.

Pri. 7 EVU-satsing i norsk som andrespråk

HF har et uutnyttet potensial for satsing på etter- og videreutdanning i flere fag. Et viktig område er norsk som andrespråk, både Prisme og andre spesialtilpassede undervisningsopplegg. Uten tilleggsmannskap kan ikke LLE satse videre på dette feltet. Institutt og fakultet har i samarbeid med UiB Videre tatt flere initiativ overfor rektor og sentraladministrasjonen for å få i stand en resultatbasert tilsetting som setter fagmiljøet i stand til å ivareta disse behovene. Rektor har signalisert vilje til å bidra til å redusere risiko ved oppstart av et slikt EVU-studium gitt HF sin økonomiske situasjon.

Vi ber om finansiering av en stilling på førsteamanuensisnivå i to år fra 2018 for å utvikle og drive EVU-satsingen innenfor norsk som andrespråk, slik at et selvfinansierende tilbud kan etableres.

Bygg og bygningsinvestering utenfor rammen

Etter innspill fra enhetene har vi laget en oversikt over diverse bygningsmessige behov som fakultetet prioriterer øverst for 2018, og som blir spilt inn til EIA sitt budsjett, jfr. brev fra EIA datert 29.6.16 (sak 16/5203).

Våre tre øverste prioriteringer er som følger:

1. Lektorlab i Sydnes skole. Ombygging av lesesal med nødvendige læringsplattformer og IT-utstyr. Del av satsningen på lektorutdanningen.
Estimert kostnadsoverslag fra EIA og IT er 704 000,-
2. Fakultetsledelsen har i møter med EIA spilt inn ønske om å utrede muligheten for et nytt arealeffektivt bygg ved siden av HF-bygget. Dette for å samle HF sine fagmiljøer, studenter og administrasjon tettere geografisk og for å ta ned arealkostnadene.
3. Gjennomgang av HF-byggene i sin helhet for å kartlegge behov og muligheter, inkludert mulighet for å etablere et felles lunsjrom i HF-bygget og mulighet for flere hensiktsmessige lesesalsplasser for masterstudenter.

2.2 Øremerket budsjett utenfor rammen

Tabell 6: Øremerkede midler

Prosjektnr	Annet øremerket HF	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Endring	Endring %
700253	Studiesentre England/Tyskland	10 476	10 738	262	2,5 %
000000	Kompensasjon for verv	146	150	4	2,5 %
700268	Vitenskaps historie, Geofysen (2016 - 2017)	1 737		-1 737	-100,0 %
700268	Vitenskaps historie, UiB (2016 - 2019)	2 044	2 095	51	2,5 %
700304	Unesco profesorat 4 år (2017 - 2020)	2 000	2 050	50	2,5 %
000000	Middelalderklyngen 3 år (2017 - 2019)	1 600	1 640	40	2,5 %
000000	Frikjøp leder Holbergprisen 4 år (1.8.2015-31.7.2019)	532	545	13	2,5 %
	Sum	18 535	17 218	-1 317	-7,1 %

Studiesentrene i England og Kiel: Mesteparten av bevilgningen øremerket studiesentrene disponeres til studiesenteret i York for å finansiere stillinger og samarbeidsavtalen med Universitetet i York. Det er en stabilt høy aktivitet. Kostnadsnivået påvirkes av valutakursen. Studiesenteret i Kiel har dreiet virksomheten til også å inkludere utvikling av forskningssamarbeid og har en fast bevilgning som ikke påvirkes av kursutviklingen.

Frikjøp: Flere av fakultetets vitenskapelige ansatte bidrar med sin kompetanse inn i sentrale verv og styrer, så som estetisk utvalg, lærerutdanningen og Holbergprisen.

Tildeling til vitenskapshistorie for Geofysen og UiB er gitt for å skrive Geofysens og UiBs historie i anledning framtidige jubileer.

Unescoprofessoratet er fireårig og hadde oppstart på slutten av 2016.

Tildelingen til Middelalderklyngen er treårig og vil bli brukt til en faglig koordinator og en prosjektstilling.

Andre øremerkede prosjekter ved fakultetet

Det humanistiske fakultet har også ansvar for oppgaver som finansieres utenom den ordinære budsjettildelingen til fakultetet.

Examen philosophicum er et fast studietilbud til alle nye studenter. Alle fakultetene finansierer kostnadene for ex. phil. ved bruk av studiepoenginntekter og generelle inntekter. Kostnadene blir fordelt på grunnlag av avlagte studiepoeng året før, samt tilleggskurs bestilt av fakultetene. Størsteparten av undervisningen blir gjort av faste undervisningsressurser, men også noen midlertidige. Totalkostnadene for 2018 er på ca. 21,3 millioner kr.

Norsk kursene er et studietilbud til utenlandske studenter og ansatte som finansieres med bevilgninger fra hhv. Studieadministrativ avdeling (SA) for studenter og HR-avdelingen for ansatte. Disse avdelingene «bestiller» så norskundervisning av fakultetet. En ny inntektsmodell er innført i 2017. Størsteparten av undervisningen blir gjort av faste undervisningsressurser, men også en del midlertidige. Totalkostnadene for 2018 vil bli på ca. 11 millioner kr.

Fakultetet tilbyr mange kurs innen **etter- og videreutdanning innenfor grunnbevilgningen**, for eksempel i spansk, arabisk og kinesisk, norsk, norsk som andrespråk, nordisk språk og litteratur samt forskning i og på museum. Inntektene for 2018 på grunnbevilgningen antas å bli 1,3 millioner kr (se også instituttinntekter).

2.3 Budsjett for instituttinntekter

Instituttinntekter i budsjettammen for 2017 er på 5 millioner kroner, mens budsjettet for 2018 er på 6 millioner. Instituttinntekter er frie inntekter til fakultet og institutt fra andre kilder, så som studentbetalinger, kompendiesalg, og grunnbevilgninger mottatt gjennom andre offentlige institusjoner.

Vi regner som instituttinntektene alle inntekter til grunnbevilgningen i 3xxx-serien, utenom inntekter fra Kunnskapsdepartementet og avskrivningsinntekter.

De viktigste instituttinntektene er knyttet til etter- og videreutdanning. Derfor ønsker vi å flytte deler av instituttinntektene fra prosjekt 000000 (annuum) til prosjekt 700117 (EVU) i budsjett 2018.

Tabell 7: Budsjett instituttinntekter

Instituttinntekter - prosjekt 000000	3	-4 000
Instituttinntekter - EVU prosjekt 700117 (norsk som andrespråk, m. fl.)	3	5 000

2.4 Budsjett for inntekter til avskrivninger

Inntekter til avskrivninger som ligger inne i rammen fra 2017 er på 1,12 millioner kroner. Når vi legger til grunn eksisterende avskrivninger sammen med investeringsplaner for 2018, ser vi behov for å redusere avskrivningsinntekten med 770 000 sammenlignet med 2017. Avskrivninger har ingen realeffekt.

Tabell 8: Budsjett for inntekter til avskrivninger

	2017	2018	Endring
Årets avskrivninger	-1 920 000	-1 850 000	-70 000
Årets investeringer	800 000	1 500 000	-700 000
Årets avskrivningsinntekt	-1 120 000	-350 000	-770 000

3 Budsjettforslag 2018 – målsetning for bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA)

Bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA) bidrar til styrket forskningsinnsats ved fakultetet, økt rekrutteringsgrunnlag, doktorgradsproduksjon, flere postdoktorer, publikasjoner og mer internasjonalt samarbeid. Erfaringer tilsier at også søknadsutviklingen i seg selv gir verdifull kunnskapsoppbygging og utvidelse av internasjonale nettverk.

Fakultetet har i perioden 2011-2016 hatt BOA-inntekter på mellom 45 og 66 millioner kroner årlig. Budsjettet for 2017 er 53,5 millioner, og vi forventer om lag det samme nivået på BOA-inntekter i 2018.

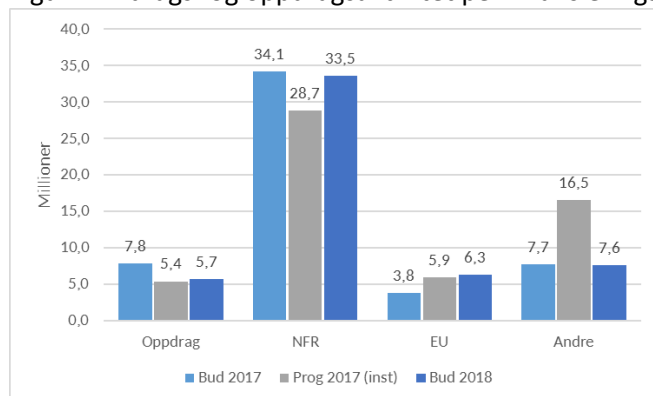
Prognosen for 2017 i budsjettforslaget er basert på innspill fra instituttene og avviker derfor fra rapporteringen for juli. Det er lagt inn en moderat forventning om tilslag på innsendte søknader i vedlagte budsjettforslag for 2018.

UiB planlegger med en BOA-vekst på 5,7 % i 2018 sammenlignet med 2017. Fakultetet har ifølge budsjett en samlet forventet nedgang på 0,6 % i sin BOA-portefølje fra 2017 til 2018. Fakultetet er bekymret for hvordan pågående nedbemanning vil påvirke BOA-inntektene på sikt. Imidlertid venter vi en oppgang på hele 66 % fra EU, som gir den høyeste uttellingen innenfor eksternfinansiering.

Tabell 9: Budsjettforslag 2017 - Bidrags- og oppdragsaktivitet (BOA)

Budsjettforslag BOA for Inntekter Det humanistiske fakultet (tusen kr)	Budsjett 2017 inntekt for aktivitet	Prognose 2017 inntekt for aktivitet	Budsjett 2018 Inntekt for aktivitet	Endring	Budsjett 2018 Fakturert inntekt
Forskningsrådet	34 138	28 750	33 521	-617	33 521
EU	3 820	5 896	6 323	2 503	6 323
herav EU, forskning		5 896	6 323		6 323
herav EU, utdanning og annet		-	-		-
Andre	7 680	16 493	7 603	-77	7 603
herav andre - statlige etater	4 219	9 676	1 232	-2 987	1 232
herav andre - kommunale/fylkeskommunale etater		-	-	-	-
herav andre - organisasjoner		-	-	-	-
herav andre - gaveforsterkning		-	-	-	-
herav andre - gaver	832	733	467	-365	467
herav andre - næringsliv/privat		484	-	-	-
herav andre - stiftelser	1 629	3 222	3 404	1 775	3 404
herav andre - øvrige	1 000	2 378	2 500	1 500	2 500
Oppdrag	7 830	5 377	5 675	-2 155	5 675
Sum	53 468	56 517	53 122	-346	53 122

Figur 1: Bidrags- og oppdragsaktivitet per finansieringskilde

3.1 Bidrag fra Forskningsrådet

Forskningsrådet er fakultetets største eksterne inntektskilde. Måltallet for NFR-inntekter er 34,1 millioner for 2017, mens prognosen bare er 28,8 millioner. I 2018 forventer fakultetet et budsjett på

33,5 millioner kroner for den forskningsrådsfinansierte aktiviteten. Av dette er både videreføring av eksisterende eller nylig tildelte prosjekter og antatt ny aktivitet som resultat av prosjektsøknader meldt inn av institutt og sentre som for tiden er til behandling hos NFR, eller som det skal søkes om.

I 2017 fikk vi tilslag på SFF-prosjektet SapienCE som settes i gang i siste kvartal av 2017. I 2017 avsluttes en rekke større NFR-prosjekter ved fakultetet. Dette forklarer at økningen i aktivitet ikke er større i 2018.

3.2 Bidrag fra EU

Måltallet for EU-inntekter er 3,8 millioner for 2017, mens prognosen er 5,9 millioner. Inntekten fra EU-prosjekter ventes å bli 6,3 millioner kroner i 2018. Mesteparten av dette er eksisterende prosjektportefølje. Fakultetet har fått tilslag på fire 3-årige Marie Skłodowska-Curie prosjekter, der tre har oppstart i 2017 og ett i 2018.

Fakultetsledelsen opprettholder målsettingen om at det årlig skal sendes minst en søknad for henholdsvis ERC StG, ERC CoG og AdG, og har som ambisjon å øke bevisstheten om potensialet i MSCA.

3.3 Andre bidragsinntekter

Måltallet for andre bidragsinntekter er 7,7 millioner for 2017, mens prognosen er 16,5 millioner. For 2018 forventer vi reduksjon av inntektene til 7,6 millioner. Det er stort sett videreføring av eksisterende prosjekter. Fakultetet har to prosjekter knyttet til Kompetanse for kvalitet innen norsk og spansk. Det er aktuelt å søke slike midler for andre fagfelt dersom det kommer nye utlysninger fra Utdanningsdirektoratet. Vi vil også søke BFS, men har ikke lagt inn forventning om at vi får dette.

3.4 Oppdrag

Måltallet for oppdragsinntekter er 7,8 millioner for 2017, mens prognosen er 5,4 millioner. For 2018 venter vi inntekter på 5,6 millioner.

Ansvar for nasjonale prøver i engelsk ligger hos Utdanningsdirektoratet, som kjøper tjenester for å gjennomføre dette. Fra 2012-2017 har UiB hatt ansvaret i regi av Institutt for fremmedspråk, med Uni Research som underleverandør av tjenester. Utdanningsdirektoratet la en ny kontrakt ut på anbud i 2017, og fakultetet fikk tilslag på denne med oppstart 1.1.2018. I den nye kontrakten vil Uni Research ikke lenger være underleverandør, og all aktivitet er derfor på UiB. I tillegg til den opprinnelige avtalen er det separate avtaler som omfatter 3. klassetrinn og læringsstøttende prøver som fortsetter inn i 2018.

Et EVU-prosjekt for arbeidslivsstudier har en budsjetttramme på ca. 0,7 millioner årlig. I tillegg er det inngått en 3-årig avtale med Hordaland Fylkeskommune innenfor norsk som andrespråk.

4 Innspill til budsjett for 2019

Fakultetene er invitert til å komme med forslag til UiBs innspill til statsbudsjett for 2019.

Generell styrking av humanistisk forskning

Humaniorameldingen og Humeval påviser at humaniora og humanistisk forskning er en ressurs for enhver forskningsbasert kunnskapsfrembringelse og at den har stor innflytelse generelt i samfunnet, det være seg i arbeidsliv, næringsliv, kulturliv eller i skolen. Samtidig antydes det at humaniora og humanistisk forskning har et underutnyttet potensial. Vi ber derfor om at UiB blir tilført midler for bedre å realisere den humanistiske forskningens muligheter både innenfor de strategiske satsningsområdene nasjonalt og lokalt og innenfor rammene av den frie forskerinitierte grunnforskningen. I de mange forslagene til satsninger og prioriteringer er det imidlertid lett å glemme at norsk humaniora står sterkt på en rekke områder og også framstår som grunnleggende solid. Det er også vesentlig å holde fast ved det kulturelle ansvar og formidlingsdimensjonen som understrekes i Humaniorameldingen og balansere dette mot den internasjonale kvalitetsheving som etterlyses i Humeval. I den fornyete satsningen på humaniora er det altså vesentlig å holde fast ved at mye av feltet er velfungerende, har høy vitenskapelig kvalitet og samfunnsrelevans. Det må være en felles ambisjon å synliggjøre og styrke humanistisk forskning, på sine egne premisser så vel som bidragsyter inn i andre områder.

Hensyn til småfag, særlig språkfag

Departementet bør følge opp Stortingsmelding 25 med konkrete tildelinger. Dette gjelder særlig særskilte, øremerkede midler for å bevare utsatte småfag som representerer vesentlige humanistiske kompetanser. Denne muligheten er eksplisitt drøftet i meldingen. HUMEVAL tar også opp behovet for å legge til rette for forskning i disse fagene, hvilket vil forutsette en målrettet satsning. Særlig krevende språkfag bør få utvidet sin bachelorrytme til 4 år.

Kompensasjon for "frafall"

Departementet bør revurdere den økonomiske premieringen av grader. Humaniorameldingen gjør godt greie for at det såkalte frafallet innenfor humanistiske fag skyldes iboende og til dels positive trekk ved humaniorafagene. Det er urimelig at humaniorafagene skal straffes økonomisk for at de som allmenfaglige utdanninger med strukturell åpenhet tilbyr nyttige og etterspurte studieenheter av mindre omfang som innpasses også i andre utdanninger.

Språksamling og ordboksatsning

Departementet bør avse økte midler til ordboksatsninger. Flyttingen av språksamlingen til UiB legger grunnlaget for større samarbeidsprosjekter for digitalisering og utvikling av norske ordbøker, men tildelingen fra departementet ble nedskalert i forbindelse med overføringen. UiBs språkmiljø vil her samarbeide med andre relevante institusjoner.

Flere studieplasser innenfor den integrerte lektorutdanningen

Fakultetet ønsker å styrke lektorutdanningen. Fremtidens skole trenger flere faglig sterke lektorer i fremmedspråk, engelsk, norsk, historie og religionsvitenskap. Vår lektorutdanning er kjennetegnet av forskningsbasert undervisning og nærhet til forskningsfagene. Vi ber derfor om at UiB får tilført nye studieplasser innenfor den integrerte lektorutdanningen.

Studieplasser i Philosophy, Politics and Economics (PPE) (FOF)

I samarbeid med Økonomisk institutt og Institutt for sammenlignende politikk har HF ved Institutt for filosofi og førstesemesterstudier planer om oppretting av et femårig integrert studieprogram i Philosophy, Politics and Economics (PPE) med oppstart i 2019. Det søkes om 20 studieplasser.

Høyere finansieringskategori for fremmedspråk og arkeologi

Flere humanistiske studieprogrammer bør løftes opp i en høyere finansieringskategori. Dette gjelder særlig de undervisningsintensive fremmedspråkfagene og arkeologi. I dag gjenspeiler ikke grunnfinansieringen kostnadene forbundet med å drifte slike ressurskrevende undervisningstilbud. Fakultetet vil gjerne samarbeide med universitetsledelsen om å sende inn forslag om dette. Det samme gjelder stipendiatsats på arkeologi med bakgrunn i kostnader knyttet til feltarbeid.

5 Langtidsbudsjett

Langtidsbudsjettet baserer seg på to modeller som beregner hhv. inntekts- og kostnadsutviklingen. Satt sammen kan disse to si noe om forventet handlingsrom for fakultetet over tid. I fakultetets nåværende situasjon ser vi på langtidsbudsjettet som en plan for å oppnå økonomisk balanse og betale ned akkumulert underskudd. Universitetets generelle signaler når det gjelder lønns- og priskompensasjon, strategikutt og effektiviseringskutt vises under.

Tabell 10: Generelle signaler

Endringer i basis (%)	2018	2019	2020	2021	2022
Forventa lønns- og priskompensasjon	2,5 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %
Effektiviseringskutt	0,5 %				
Strategikutt	1,2 %	0,8 %	0,9 %	0,8 %	0,9 %
Sum endring basis	0,8 %	1,7 %	1,6 %	1,7 %	1,6 %

5.1 Langtidsbudsjett grunnbevilgning

Vi ser at vi historisk sett har hatt stor variasjon i de ulike indikatorene. For utveksling, studiepoeng, doktorgrader, og publiseringspoeng forventer vi stabilitet i langtidsperioden. Her har vi vært forsiktige i anslagene, selv om vi forventer at omleggingen av studieprogrammene vil ha en positiv innvirkning på sikt. For oppdragsaktivitet, NFR og annen bidragsaktivitet forventer vi en inntektsreduksjon, mens for EU-midler beregner vi en stor vekst som vil ha betydning i 2019. Vi har lagt til grunn en tilbakeføring av strategikutt som skal dekke fire millioner pluss prisstigning. Dette er de fire millionene vi har regnet med fra 2017 knyttet til HF2018 som er beskrevet som behovsprøvd, men som vi har varige forpliktelser knyttet til. (jf. Ovenfor 2.1.2, Pri 1). Vi beskriver nedenfor to økonomiske scenarier for HF sin økonomi fremover, der scenario 2 er det foretrukne.

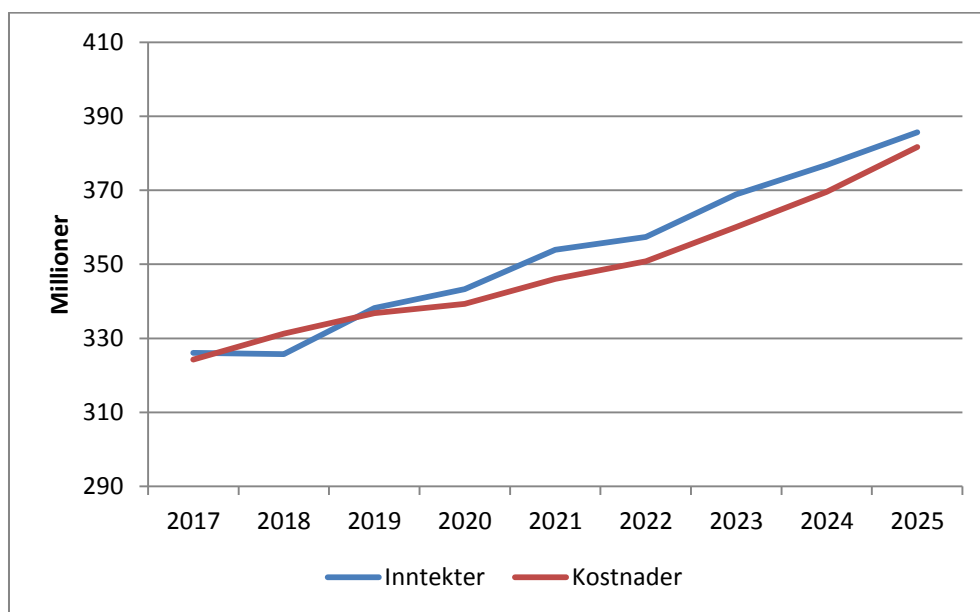
5.1.1 Scenario 1. Nedbetaling av underskudd mot 2022

Tabell 11: Scenario 1. Prognose langtidsbudsjett

Grunnbevilgninga	2016 regnskap	Prognose 2017	2018	2019	2020	2021	2022
KD-inntekter	372 205 721	321 031 792	320 721 815	333 148 182	338 310 987	348 943 676	352 346 809
Instituttinntekter	7 896 002	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000
Investeringar	3 383 997	1 071 300	1 500 000	1 545 000	1 591 350	1 639 091	1 688 263
Lønnskostnader	326 400 878	282 893 635	289 197 872	293 676 229	294 996 992	299 421 946	302 289 388
Andre driftskostnader	31 727 420	30 497 923	31 290 061	31 908 763	32 466 026	34 440 007	35 123 207
Interne transaksjonar	24 221 830	9 758 874	9 293 171	9 704 137	10 259 578	10 560 333	11 690 116
Sum	-5 632 401	1 810 059	-5 559 289	1 314 053	3 997 041	7 882 300	6 555 835

Langtidsbudsjettet er ikke i balanse for hvert enkelt år slik det er bedt om, fordi det ikke er mulig å få til i 2018, uten alvorlige konsekvenser for inntektpotensialet på lang sikt. I årene deretter vil den negative overføringen bli redusert fram mot 2022 da vi ser for oss å være i balanse på grunnbevilgningen. Gjennom en kraftig styrking av HF sitt budsjett, vil fakultetet raskere kunne komme i en offensiv posisjon.

Figur 2. Scenario 1

Langtidsbudsjettet for kostnader er basert på følgende forutsetninger om årsverk fram mot 2022. Til sammen må vi kutte netto 19,4 årsverk.

Tabell 12: Scenario 1. Prognose antall årsverk

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Antall stillinger basert på snittlønn	359,5	358,5	355,1	347,8	344,4	340,1
endring		-1,0	-3,4	-7,2	-3,4	-4,3

Andre driftskostnader, investeringer og interne transaksjoner er holdt om lag konstant, med unntak av husleie som øker med 4,0 % i modellen. Vi har lagt inn en økning i samlede driftskostnader til instituttene med en million fra 2021. Stillingsendring på (-1) i 2018 innebærer i realiteten at 4-5 avganger ikke kan erstattes fordi man må kompensere for utlyste stillinger med tilsetting i 2018.

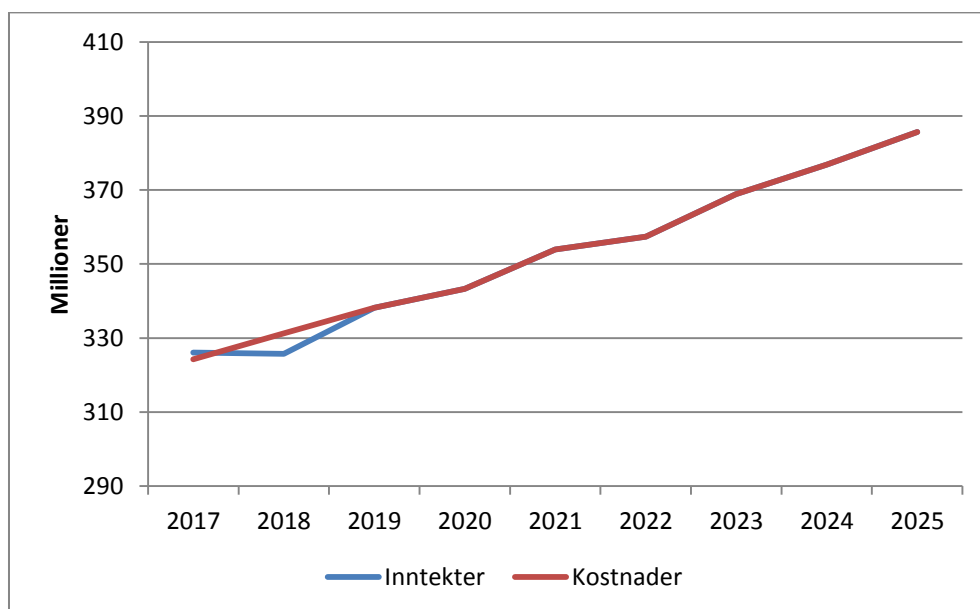
5.1.2 Scenario 2. Årlig balanse fra 2019

Scenario 2 er det foretrukne scenariet. Dersom vi ikke budsjetterer med nedbetaling av underskudd men i stedet budsjetterer for at hvert enkelt år, med unntak av 2018, skal gå i balanse, vil det gi følgende effekter i langtidsperioden.

Tabell 13: Scenario 2. Prognose Langtidsbudsjett

Grunnbevilgninga	2016 regnskap	Prognose 2017	2018	2019	2020	2021	2022
KD-inntekter	372 205 721	321 031 792	320 721 815	333 148 182	338 310 987	348 943 676	352 346 809
Ins tituttinntekter	7 896 002	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000
Inves teringar	3 383 997	1 071 300	1 500 000	1 545 000	1 591 350	1 639 091	1 688 263
Lønns kostnader	326 400 878	282 893 635	289 197 872	294 990 283	298 994 033	307 304 247	309 744 973
Andre drifts kos tnader	31 727 420	30 497 923	31 290 061	31 908 763	32 466 026	34 440 007	35 123 207
Interne trans aksjonar	24 221 830	9 758 874	9 293 171	9 704 137	10 259 578	10 560 333	10 790 366
Sum	-5 632 401	1 810 059	-5 559 289	0	0	0	0

Figur 3. Scenario 2

Som i forrige scenariet er andre driftskostnader, investeringer og interne transaksjoner er holdt om lag konstant, med unntak av husleie som øker med 4,0 % i modellen. Vi har lagt inn økning i samlede driftskostnader til instituttene med en million fra 2021.

Tabell 14: Scenario 2. Prognose antall årsverk

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Antall s tillinger bas ert på s nittlønn	359,5	358,5	356,6	352,5	353,5	347,5
endring		-1,0	-1,9	-4,1	1,0	-6,0

I dette scenariet må det trekkes inn i 12 årsverk (i stedet for 19 årsverk) i perioden. Også her innebærer stillingsendring på (-1) i 2018 i realiteten at 4-5 avganger ikke kan erstattes på grunn av utlyste stillinger med tilsetning i 2018. Det er scenariet 2 HF legger til grunn for budsjettforslag 2018 og for langtidsbudsjetteringen frem til 2022

Begge scenariene eller et scenario et sted mellom disse, vil det bety svært krevende år fremover. Det beste alternativet for å sikre et fremdeles sterkt og offensivt HF vil være om Universitetsstyret vurderer en ordning for sanering av underskuddet.

5.2 Langtidsbudsjett bidrags- og oppdragsaktivitet

Tabell 15: Langtidsbudsjett bidrags og oppdragsaktivitet

	2016 regnskap	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Oppdrag	8 175	5 377	5 675	5 375	5 375	5 375	5 375
NFR	21 311	28 750	33 521	33 375	31 942	32 650	36 525
EU	1 680	5 896	6 323	9 250	11 200	15 750	14 350
Andre	11 944	16 493	7 603	7 608	7 595	7 572	6 750
Sum	43 109	56 517	53 122	55 608	56 112	61 347	63 000
BOA kostnader	2016 regnskap	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Investeringar							
Lønns kostnader	18 120	23 782	25 667	26 469	25 938	27 112	28 648
Andre drifts kostnader	17 821	23 338	18 622	19 893	20 844	24 035	23 877
Interne transaksjonar	7 167	9 397	8 832	9 246	9 329	10 200	10 475
Sum	43 109	56 517	53 122	55 608	56 112	61 347	63 000

Instituttene har meldt inn sine forventninger til bidrags- og oppdragsaktivitet i langtidsperioden, og det er disse vi har lagt til grunn i for perioden fram til 2022. For NFR-finansiert virksomhet er det forventet liten vekst i totalperioden. Dette skyldes at tilslagsprosenten hos NFR er lav ut fra erfaringen de siste årene. Fakultetet forventer en kraftig vekst i EU-prosjekter, særlig knyttet til allerede tildelte Marie Curie-prosjekter, men også andre prosjekter i skjæringspunktet mellom etikk, marin og klima, særlig knytte til Senter for vitenskapsteori. Vi forventer en nedgang i andre bidragsyttere fordi flere store prosjekter avsluttes i 2017. I 2022 forventes det en reduksjon i BOA, som sammenfaller med avganger i faste stillinger ved fakultetet i 2021/2022 og at en betydelig del av nedbemanningen må tas da. Dersom vi får drahjelp sentralt til en solid forskningssatsing i kjølvannet av Humaniorameldingen og HumEval vil den positive effekten slå inn i 2022. Under denne forutsetning vurderer fakultetsledelsen det som mulig å øke anslaget for BOA slik at man får en jevn stigning i BOA-inntekter i hele perioden, og også i 2022.

6 Strategiske satsingsområder

Fakultetene er bedt om å melde tilbake hvor mye ressurser som er knyttet til de strategiske satsingsområdene marin, klima, energi og globale samfunnsutfordringer. Det er første gang denne typen rapportering blir gjort, og det er en betydelig andel av fakultetets aktivitet som allerede bidrar inn i Universitetets satsinger så tidlig i den strategiske perioden. Ved vårt fakultet er det følgende årsverk som går inn i de strategiske hovedsatsingene. Personale som ikke arbeider med de nevnte strategiske satsinger, er ført opp under «Andre områder».

Tabell 16: Årsverk engasjert i strategiske satsinger

Vitenskapelige årsverk (undervisnings- forsknings- (fyll inn grå felt)	Marin		Klima-Klima		Klima-Energioms tilling		Globale samfunnsutfordringer		Andre områder		Sum vit. årsverk*	
	01.10.2016	01.06.2017	01.10.2016	01.06.2017	01.10.2016	01.06.2017	01.10.2016	01.06.2017	01.10.2016	01.06.2017	01.10.2016	01.06.2017
Antall årsverk involvert i et område	3,50	2,50	4,40	8,00	2,40	3,00	31,00	33,30	318,77	246,60	360,07	293,40
Profesorer/førsteamanuensis og andre førstestillinger	2,50	1,50	1,20	3,00	1,40	1,50	22,00	22,00	181,66	144,05	208,76	172,05
Andre fast ansatte vitenskapelig ansatte	-	-	-	-	-	-	-	-	44,51	29,14	44,51	29,14
Postdoktorer	-	-	-	1,00	-	1,00	1,00	2,00	14,00	9,80	15,00	13,80
Stipendiater	-	-	-	1,00	-	1,00	8,00	9,30	68,15	59,22	77,15	69,52
Forskere	1,00	1,00	3,20	3,00	-	0,50	-	-	10,45	4,40	14,65	8,90
Tillegg tabell 7: Årsverk overlappende med:												
	01.10.2016	01.06.2017	01.10.2016	01.06.2017	01.10.2016	01.06.2017	01.10.2016	01.06.2017	01.10.2016	01.06.2017	01.10.2016	01.06.2017
Marin	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Klima-klima	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Klima-energi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Global	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
sum overlapp	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totalt for område inkl. overlappende ressurser	3,50	2,50	4,40	8,00	2,40	3,00	31,00	33,30	318,77	246,60	360,07	293,40

En stor del av fakultetets involvering i satsningsområdene er knyttet til sentrene SVT og SKOK, men også til ulike prosjekter ved instituttene, særlig FoF og IF. Per 1.10.2016 var om lag 10 % av årsverkene engasjert i de strategiske satsingene. Per 1.6.2017 har denne andelen steget til 15 %. Litt av økningen skyldes at Griegakademiet er med i fakultetets årsverk per 1.10.2016 og er antatt å ikke ha særlig aktivitet innenfor satsingene. Middelalderklyngen er inkludert under «andre områder».

Vi håper universitetsstyret ser den unike muligheten som HF nå har innenfor positive nasjonale humaniorastrømninger i kjølvannet av Humaniorameldingen og HumEval. Vi håper også at man ser HFs rolle i forhold til de signaler som er gitt i etatsstyringsmøtet angående lektorutdanning og institusjonelt samarbeid og potensiale på forskningssiden innenfor UiBs vedtatte strategiplan.